

BIRŽELIS

Birželio mėnesio tema – „KAS GYVENA PIEVOJE“.

Birželio mėnesio veiklos:

- Sraigių lenktynės.
- Sliekų viešbutis.
- Atradimai pievoje.
- Guminukai monstriukai.

„SRAIGIŲ LENKTYNĖS“

Lietuvių liaudies išmintis sako „Važiuoja kaip sraigė su savo namu“.

Diskusija prasidėjo klausimais: „Ar matėte sraigę?“, „Kaip ji atrodo?“, „Ką žinote apie sraiges?“, „Kuo jos minta?“... Vaikai dalinosi savo išpūdziais. Martyna ėmė pasakoti, kad sraigės minta daržovėmis ir jas reikia rinkti. Emilijus pritarė, kad jeigu jos atkeliautų į daržą ar sodą nebeliktų daržovių.

Aptarę kuo minta sraigės, ar jos naudingos žmogui, vaikai žiūrėjo vaizdo įrašą „Bestuburių tyrinėjimas. Pažintis su vynuogių sraige“. Prisiminė, kad sraigių po lietaus būna daugiau, sužinojo, kad sraigės yra moliuskai, neturi nei stuburo, nei kaulų ir yra lėtos.

Paklausiau vaikų „Kaip manote, ar sraigės valgomos?“. Visi vienbalsiai atsakė, kad ne. Paaškinau vaikams, kad pasaulyje yra žinoma daugiau nei 80 tūkstančių sraigių rūšių ir tik nedidelė dalis yra valgomos, o dar mažiau jų auginamos specialiuose ūkiuose.

Sužinojus, jog sraigės yra valgomos pasipylė penkiamečių komentarai. Andrius sakė „O aš maniau, kad sraigės daromos iš lašinių“, Emilijus sakė „Aš tai ragauti tikrai nenoriu“.

Ikimokyklinukai suskaičiavo kiek sraigių turime – 7. Jas palyginome, 4 didelės, trys mažesnės ir surengėme sraigių lenktynes. Vaikai spėjo, kad greitesnės bus mažytės sraigės, Emilijus šmaikštavo „Jos greitesnis, nes plonesnės“.

Sudėjome sraiges į dėžę ir stebėjome, kuri iš dėžės atšliauš pirmutinė. Vėliau, ant balto popieriaus lapo, nubrėžėme starto ir finišo linijas. Vaikai sudėjo sraiges. Drauge stebėjome sraigių lenktynes. Buvo labai įdomu matyti sraigių pėdsakus lape.

Emilijus draugams pavaizdavo kodėl sraigės taip lėtai šliaužia.

Kiek buvo džiaugsmo kuomet vaikų spėjimas pasitvirtino – lenktynes laimėjo mažesnė sraigė.

Drauge stebėjome per kiek laiko sraigės pasieks finišą. Lenktynės prasidėjo 9.25 val, baigėsi 9.36 val. Per 11 minučių sraigė čempionė nušliaužė vos 23 centimetrus. Vėliau sraiges matavome, didžiausia buvo 6 cm ilgio, o mažiausia – 4 cm.

Kuomet vaikai pasiūlė pažiūrėti ar sraigės išalko, moliuskus vaišinoje salotų lapais, agurku bei cukinija. Buvo labai smagu ne tik stebėti kaip sraigės valgo, bet ir kaip sraigės miega bei tuštinasi (vaikai labai pastabūs). Vėliau Luknė nupiešė sraigę su salotos lapu...

„SLIEKŲ VIEŠBUTIS“

Oras nuostabus. Dienos veikla vyko darželio kieme. Pažiūrėję vaizdo įrašą „Bestuburių tyrinėjimas. Pažintis su slieku“ su vaikais išėjome į lauką. Prisiminę ką sužinojo apie sraiges, vaikai svarstė: kur gyvena sliekai, kuo minta, ar jie naudingi žmonėms, kuo sliekai panašūs į sraiges ir kuo skiriasi...

Įdomu! Sliekai priklauso žieduotųjų kirmėlių rūšiai ir gyvena dirvos paviršiuje, įsirausę iki 10 cm gylio. Lietuvoje jų priskaičiuojama apie 15 rūšių. Paskaičiuota, kad sliekas per parą suvartoja tiek maisto, kiek pats sveria – apie 1-4 gramus. Sliekai minta pūvančiomis augalų atliekomis, rausdami urvus pureną dirvą, gerina oro ir vandens apytaką, o tuštindamiesi – tręšia. Sakoma, kad už visą pasaulio augalijos grožį ir jos duodamą derlių turime padėkoti sliekams.

Vaikai pasakojo, kad sliekai į sraiges panašūs tuo, kad slepiasi, rangosi ir šliaužioja, tiktai po žeme. Sakė, kad jų visai nebijo...

Darželio kieme pastebėjome medinį suoliuką-driežiuką. Vaikų paklausiau ar driežiukas panašus į slieką. Penkiamečiai sakė, kad nepanašus.

Į kibirėlį prisikasę žemių vaikai ėmė ieškoti sliekų. Rado 6. Grįžus į grupę išmatavo kokio ilgio yra rasti sliekai. Buvo labai sunku, nes jie neišsitiesia ir labai rangosi. Pavyko išmatuoti tris sliekus, kurių ilgis buvo 11 cm, 9 cm ir 6 cm. Vaikai pastebėjo, kad sliekai skirtingo dydžio. Martyna pastebėjo, kad vienas sliekas

susiraizgė į trejetą. Paklausiau vaikų kuo sliekai dar naudingi žmonėms. Vaikai sakė, kad sliekai padeda žvejams sugauti žuvį.

Vėliau vaikai žaidė žaidimą „Sliekų slėpynės“. Atsargiai sliekus įdėjo į kibirėlį su žemėmis ir spėjo ar jie pasislėps. Taip sliekai pasislėpė... Vaikų spėjimas pasitvirtino.

Sutarėme sliekų viešbutį apžiūrėti po kelių dienų ir juos paleisti į laisvę.

„ATRADIMAI PIEVOJE“

Kas gyvena pievoje? Nusprendėme keliauti į žygį ir darželio teritorijoje ieškoti pievos gyventojų. Vaikai svarstė ir aiškino, kad darželio pievose bei gėlynuose pavyks pastebėti sraigę, slieką, skruzdėlę, bitę, drugelį, vabalą, vorą.

Ieškodami bei tyrinėdami darželio aplinką vaikai atrado daugybę įvairių vabalų bei vabzdžių. Ikimokyklinukams pavyko pamatyti 6 skruzdėles, 7 vorus, 6 vabalus, 3 drugelius, 3 žiogus, 2 uodus, 1 sraigę, 4 muses, 2 bites ir 1 kamanę, 1 slieką bei šliužą. Buvo labai įdomu vabalus stebėti per didinamą stiklą. Nesitikėjome, kad pamatysime tiek daug pievos gyventojų, nors mūsų paieškos tęsėsi tik pusvalandį.

Apibendrinat savo tyrinėjimus vaikai sakė, jog spėjimas pasitvirtino, jie pamatė sraigę, slieką, skruzdėlę, bitę, drugelį, vabalą, vorą ir dar daugiau vabalų nei tikėjosi.

Buvo šaunu keliauti po darželio pievą ir atrasti jos gyventojus.

„GUMINUKAI MONSTRIUKAI“

Vaikai paėmė 4 stiklines. Į pirmąją stiklinę pripylė vandens, į antrąją stiklinę su vandeniu įbėrė šaukštą cukraus, į trečiąją stiklinę su vandeniu įbėrė šaukštą druskos, o į ketvirtąją stiklinę įpylė kokakolos. Ant stalo mokytoja išdėliojo geltonų, raudonų ir žalių guminukų. Vaikai pasiūlė sudėlioti Lietuvos vėliavą ir jiems šauniai pavyko.

Paklausiau vaikų kaip jie mano kam mums reikės stiklinių, cukraus druskos, kokakolos, guminukų ir šaukštelių. Vaikai atsakė „Taigi darysime eksperimentą“. Džiugu, kad penkiamečiai jau įvardina žodį „eksperimentas“. Paskui vaikų paklausiau „Kas nutiks guminukams, jeigu juos įdėsime į šias stiklines?“.

Martyna spėjo, kad vandenyje išsipūs burbulai ir saldainiai ims tirpti. Emilijus spėjo, kad guminukai stiklinėse su cukrumi ir kokakola pasidarys dar saldesni, sūriame vandenyje suges, nes prisigers druskos, o vandenyje esantis guminukas ištirps, nes pilve jis taip pat ištirpsta. Emilijui pritarė ir kiti vaikai.

Vaikai patys išsirinko kokios spalvos guminukus naudos eksperimentui. Pasirinkta spalva –geltona. Eksperimentas prasidėjo kuomet penkiamečiai išmatavo guminukų ilgį ir sudėjo į stiklines. Į pirmąją stiklinę su vandeniu įdėtas guminukas buvo 1,9 cm dydžio, į antrąją stiklinę su saldintu vandeniu – 1,9 cm dydžio, į trečiąją stiklinę su sūriu vandeniu – taip pat 1,9 cm dydžio, o į ketvirtąją stiklinę su kokakola – 1,7 cm dydžio. Po valandos skanumynus vėl išmatavome. Visose stiklinėse guminukai padidėjo. Pirmoje jis buvo 2,1 cm dydžio, antroje – 2,2 cm, trečioje – 2,0 cm dydžio, o ketvirtoje – 2,3 cm dydžio.

Po trijų valandų saldinius taip pat matavo. Guminukai vėl padidėjo. Pirmoje jis buvo 2,3 cm dydžio, antroje – 2,4 cm, trečioje – 2,3 cm dydžio, o ketvirtoje – 2,5 cm dydžio. Paskutinį sykį guminukus matavome po 6 valandų. Pirmoje jis buvo 2,7 cm dydžio, antroje – 2,9 cm, trečioje – 2,5 cm dydžio, o ketvirtoje – 2,8 cm dydžio.

Vaikai pastebėjo, kad guminukai neištirpo, o šiek tiek padidėjo ir pakeitė spalvą. Aptarėme, kad guminukai pagaminti iš želatinos. Sąveikaudama su skysčiu želatina plečiasi, todėl skanumynai vandenyje padidėjo.

Vaikų kelta hipotezė nepasitvirtino, nes guminukai neištirpo, o padidėjo. Eksperimentas vaikams labai patiko.

Ikimokyklinio ugdymo mokytoja Rasa Juknevičienė.